

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/38563> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Groos, Anneliesje Marije

Title: Een hard en waakzaam woord. Engagement in de literaire tijdschriften van de 'lange jaren vijftig' (1950-1963)

Issue Date: : 2016-03-17

Voorwoord

Schoonheid, schreef Lucebert in 1952, treft de mens met het besef “een broodkruimel te zijn op de rok van het universum”. Tijdens mijn promotieonderzoek raakte ik steeds meer onder de indruk van de reikwijdte van dit beeld. Literatuur confronteert ons met de nietigheid van de mens en toont ons tegelijkertijd de kracht van taal. In de jaren vijftig verzetten veel auteurs zich keer op keer tegen de gevestigde orde. Op literaire wijze doorbraken zij de bestaande kaders met hun streven naar een nieuwe wereld. De teksten van deze voorhoede laten zien hoe literatuur ruimte biedt aan een kritisch engagement en zich daarmee midden in de maatschappij plaatst.

Een proefschrift is geen literair proza, en al helemaal geen poëzie, maar op één punt zijn deze teksten toch met elkaar te vergelijken: hun auteurs zijn autonoom, maar staan tevens in verbinding met de wereld om hen heen. De afgelopen jaren stonden vakgenoten, vrienden en familie mij ter zijde bij het schrijven van dit boek.

In de eerste plaats wil ik mijn beide promotoren bedanken voor hun begeleiding, hun aanmoedigingen en hun kritische tekstlezingen. Het energieke enthousiasme van Ton Anbeek, zijn kennis en zijn inzicht, waren zowel voor de start van mijn onderzoek als voor de afronding ervan van cruciaal belang. Ik denk met veel plezier terug aan de inspirerende gesprekken die wij hebben gevoerd. Yra van Dijk ben ik dankbaar voor het waardevolle contact dat wij in relatief korte tijd hebben opgebouwd. De gedachtewisselingen met haar waren blikverruimend en constructief. Zij liet mij met andere ogen kijken naar mijn onderzoek.

Verder bedank ik iedereen die mijn teksten heeft gelezen en die met mij heeft meegedacht. Een speciaal woord van dank gaat uit naar Korrie Korevaart en het LUCAS, dat mij in 2014 de gelegenheid bood om mijn proefschrift alsnog af te ronden. De draad die ik in 2002, na mijn AiO-schap, had laten liggen, heb ik daardoor weer opgepakt. Daarnaast bewaar ik goede herinneringen aan een ontmoeting met Henk Hofland en aan gesprekken met collega's van de opeenvolgende secties Moderne Letterkunde, medepromovendi, en docenten van de Onderzoeksschool Literatuurwetenschap. Mijn collega's van de Hogeschool Leiden, vooral Jan Jaap Hubeek en Rober Viëtor, ben ik erkentelijk voor de medewerking aan mijn detachering en het vertrouwen in mijn werk. Anja van Leusden van Uitgeverij Verloren zorgde voor een prettige begeleiding bij de uitgave van dit boek, Marilyn Hedges en Erik Geleijns hielpen bij de vertaling van de samenvatting. Mijn paranimfen, Sander Lutz en Mee Beran, gaven mij adviezen en commentaar, maar boven alles hun vriendschap.

Mijn ouders, Aad Groos en Annelies Groos-van Egmond, brachten mij het plezier in het lezen bij, maar ook het besef deel uit te maken van een wereld die groter is dan mijzelf. Hun vertrouwen in mij en hun betrokkenheid bij mijn onderzoek zijn van grote betekenis geweest. Mijn kinderen, Rosa, Elin en Luna, boden mij hun liefdevolle geduld, hun aanstekelijke nieuwsgierigheid en hun vaak verrassende open blik. Zij laten mij steeds weer zien wat werkelijk van waarde is. Tot slot wil ik Ed van der Vlist bedanken. Zijn bijdragen herinneren mij aan alle broodkruimels waarmee wij samen trachten de ruimte van het volledig leven tot uitdrukking te brengen.